

УДК: 338.334.33:336.2

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В АПК

В.М.ШАПОВАЛОВА – к.е.н., викладач, Херсонський ДАУ

Формування багатокладності аграрного сектора, надання селянам реального права у виборі форм і методів господарювання є одним із важливих напрямів аграрної реформи в Україні. На черзі стоїть вирішальний етап аграрної реформи. При цьому слід виходити з того, що відродження селянина до ефективної праці не відбулося. Інтерес може розвинути лише за умови подолання відчуження селянина від засобів виробництва, майна та землі введення його у відносини власності, зацікавлення кінцевим результатом праці.

В Україні, на відміну від більшості розвинутих країн, значна частина доходів держави надходить у вигляді податків із юридичних осіб, у тому числі працюючих в аграрному секторі. При такій постановці питання важливо визначити, як зниження податкового тягара вплине на діяльність сільгосп підприємств.

Ідея зниження податків дуже приваблива і має багато прихильників. Полегшення податкового тягара може сприяти економічному зростанню. Зменшення податків – це залишити у розпорядженні підприємств більше вільних грошей, які можуть бути заощаджені й спрямовані на розвиток виробництва.

Тому нині однією із важливих умов призупинення економічного спаду і забезпечення економічного зростання є створення ефективної податкової системи.

Система оподаткування має бути повністю адаптована до чинних форм власності, системи управління

Основні принципи оподаткування, які не втратили актуальності й нині, були визначені ще у XVII ст. А.Смітом, який у своєму "Дослідженні природи та причин багатства народів" писав: "Піддані держави повинні, по можливості, відповідно до своєї здатності й сил брати участь в утриманні уряду, тобто відповідно до доходу, яким вони користуються під опікою та захистом держави. Податок, який зобов'язується сплачувати кожна окрема особа має бути точно визначений. Термін сплати, спосіб платежу – все це, має бути чітко і ясно визначено для платника і для всякої іншої особи.

Тобто, основні принципи оподаткування, а значить і самих податків за А.Смітом такі: справедливість, визначеність, зручність, економія.

Спробуємо проаналізувати, наскільки введений фіксований сільськогосподарський податок відповідає теоретичним принципам А. Сміта.

По-перше, справедливість оподаткування. Платниками фіксованого податку виступають сільськогосподарські підприємства різних організаційно - правових форм, селянські та інші господарства, в яких виручка від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продукції її переробки за попередній звітний рік перевищує 50% від загальної суми валового доходу. Якщо, ж у сільськогосподарських товаровиробників сума нарахованих податків і зборів, які ввійшли до складу фіксованого податку в 1997 році виявляться більшою ніж фіксований податок у три і більше разів, то застосовуються підвищуючі коефіцієнти: у разі перевищення у 3 – 4 рази – 1.5; у разі перевищення більш ніж у чотири рази – 2.

Важливим моментом є термін сплати податку. Сума платежу має бути точно і заздалегідь визначена й відома платникові. Сума фіксованого податку визначається платником цього податку. Сплата податку проводиться щомісячно до 20 числа наступного місяця у розмірі третини суми податку, визначеного на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах: у 1 кварталі – 10 %; 2 кварталі - 10 %; у 3 кварталі – 50 %; 4 кварталі – 30 %.

Третій принцип – зручність, причому для платника. За цим принципом час і спосіб сплати податків мають бути як найзручнішими для платника. Це цілком справедливо, бо від урахування інтересів платників залежать надходження коштів до державного бюджету. Недотримання цього принципу обертається для України постійним недонадходженням податкових платежів через неможливість, а іноді й небажання платників виконувати свої обов'язки перед державою в недоречний для них час і недоречним способом.

Отже, щодо строків сплати, максимальною мірою врахована специфіка сільськогосподарського виробництва – 80 % податкових платежів здійснюватимуться в період реалізації сільськогосподарської продукції та надходження коштів.

Важлива особливість фіксованого сільськогосподарського податку полягає в тому, що його платники мають на вибір форми сплати податку в грошовій формі, або / та у вигляді поставки сільськогосподарської продукції. При цьому кількість сільськогосподарської продукції з 1 га., яка може поставлятися в рахунок податку, встановлюється на початку року і не підлягає коригуванню за-

лежна від зміни ціни на сільськогосподарську продукцію протягом року.

Підсумовуючи можна зробити такий висновок. Неможливо обмежуватися лише процедурними питаннями реформування в аграрному секторі. Якісні зміни відносин власності не відбудуться, якщо держава, в тому числі, й через податки, не сприятиме розвитку матеріальної основи сільськогосподарського виробництва, стабілізації його фінансового стану.

УДК: 631.153.4:331:

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН СУЧАСНОГО СЕЛА

Г.С.КВАСНИКОВА – к.е.н, Херсонський ДАУ

Реформування сільськогосподарського виробництва, що відбувається в економіці країни має основну мету - досягнення високого рівня економічного та соціального розвитку агропромислового комплексу. Розв'язання проблем в аграрному секторі можливе тільки при забезпеченні сприятливих умов розвитку та відтворення продуктивних сил, для ефективної діяльності робочої сили, зростанні продуктивності праці.

Кризовий стан в економіці галузі повністю відтворився на становищі соціально-трудова відносин в аграрному секторі: падіння рівня продуктивності праці у 1996 році складало 48,1% від рівня 1993 року; обсяг валової продукції на 100 га с.-г. угідь у 1996 році був рівним 71, 4 т.гр.од., тобто 60.3% виробництва 1990 року.

Знизилась усі економічні показники діяльності сільськогосподарського виробництва, що є проявом кризової ситуації не тільки в економіці, але і в соціальному плані - низького рівня продуктивних сил галузі.

Спад продуктивності праці обумовлений, по-перше, зниженням обсягів виробництва, а по-друге неефективним використанням продуктивних сил. Це пояснюється: безгосподарністю, зниженням трудової та технологічної дисципліни, збільшенням частки ручної праці, відсутністю поповнення основних фондів та надлишком трудових ресурсів (окрите безробіття).

Рівень заробітної плати (ціна робочої сили) у цій галузі є одним із найнижчих серед галузей в економіці країни. У 1997 році середньомісячна заробітна плата у сільському господарстві складала 82,4 грн., тобто 69,6% від середнього рівня по народному го-